

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.I.21.717/2014/7.szám

A Kúria a dr. Stern Sándor ügyvéd által képviselt felperesnek a 115. számú Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Maklári András ügyvéd által képviselt alperes ellen tartási szerződés semmisségének a megállapítása iránt a Szentesi Járásbíróság előtt 3.P.20.272/2013. szám alatt folyamatban volt és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Pf.20.217/2014/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúrai a Szegedi Törvényszék 4.Pf.20.217/2014/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2005. március 29-től 2005. szeptember 30-ig szolgálatvezetőként dolgozott a T. Kht.-nál. Az intézmény időskorúak gondozásával, segítségével foglalkozott, amely magában foglalta a személyi segítséget, szállító szolgálatot, valamint információ nyújtást és tanácsadást is. Néhai S. T.-né (a továbbiakban: örökhagyó) és az alperes korábban már ismerték egymást, az utóbbinak az örökhagyó az általános iskolai tanárnője volt. Az örökhagyó a kht.-tól alkalmanként segítségnyújtást igényelt, így előfordult, hogy az alperes az intézmény gépjárművével szállította az örökhagyót.

Az alperes, valamint az örökhagyó 2006. április 5-én tartási szerződést kötött, amelyben az alperes vállalta, hogy az örökhagyót élete végéig eltartja, az örökhagyó pedig ennek fejében a perbeli ingatlanban fennálló 1/4 tulajdoni illetőségét átruházza az alperesre, holtig tartó haszonélvezeti jogának a bejegyzése mellett. Utóbb a felek 2006. augusztus 22-én a tartási szerződés kiegészítették, akként, hogy az eltartott tartásának helyeként a perbeli ingatlant jelölték meg. A tartási szerződés alapján a perbeli ingatlanra a földhivatal az alperes tulajdonjogát tartás

jogcímén, az örökhagyó holtig tartó haszonélvezeti jogának bejegyzése mellett bejegyezte.

Az örökhagyó 2012. szeptember 3-án elhunyt. Hagyatékát a közjegyző törvényes öröklés jogcímén teljes hatállyal a felperesnek adta át.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a 2006. április 5-én megkötött tartási szerződés és annak későbbi kiegészítése semmis. Kérte annak a megállapítását, hogy a tartási szerződéssel átruházott tulajdoni hányad az örökhagyó tulajdonát képezi.

Előadta, hogy az alperes 2005. szeptember 30-ig a T. Kht. dolgozója volt. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM. rendelet 6.§ (10) bekezdésére hivatkozott, amely szerint a személyes gondoskodást nyújtó intézményben foglalkoztatott személy az ellátásban részesülő személlyel tartási szerződést az ellátás időtartama alatt, illetve annak megszűnésétől számított egy évig nem köthet. Miután az alperes a foglalkoztatása megszűnésétől a perbeli tartási szerződés megkötéséig csak hat hónap telt el, szerinte a szerződés és annak kiegészítése jogszabályba ütközik, ezért semmis.

Az alperes kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az örökhagyó és az alperes által 2006. április 5-én megkötött tartási szerződés, valamint annak 2006. augusztus 22-én kelt kiegészítése semmis. Megkereste a Járási Földhivatalt, hogy a perbeli ingatlannak az alperes tulajdonában álló 1/4 tulajdoni hányadát eredeti állapot helyreállítása címén jegyezze vissza az örökhagyó tulajdonába. Egyidejűleg elrendelte az alperes 1/4 tulajdoni hányadát terhelő, az örökhagyó javára bejegyzett holtig tartó haszonélvezeti jog törlését.

Érvelése szerint a perbeli esetben tényként volt megállapítható, hogy az alperes 2005. szeptember 30-ig dolgozott a T. Kht.-nál. A kihallgatott tanúk vallomása alapján bizonyítottanak találta, hogy az örökhagyó az alperes szolgálatvezetői jogviszonyának időtartama alatt igénybe vette a kht. szolgálatátait. Ezért úgy foglalt állást, hogy miután az örökhagyó a hivatkozott rendelet 6.§ (10) bekezdésében foglaltak szerint ellátásban részesülő személynek minősül, és a perbeli tartási szerződést az alperesnek az intézménnyel történt jogviszonya megszűnését követő egy éven belül kötötték meg, a tartási szerződés, valamint annak kiegészítése a hivatkozott jogszabályba ütközik.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az

elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban téves jogi következtetéseket vont le. Rámutatott: Az 1/2000. (I.7.) SzCSM rendelet 6.§ (10) bekezdése a tartási, életjáradéki és öröklési szerződések megkötése vonatkozásában két irányban tartalmaz tiltó rendelkezést. Egyfelől rendelkezik arról a személyi körről, akik az adott szerződéseket eltartóként nem köthetik meg. Ilyen személyek az adott intézménnyel foglalkoztatotti jogviszonyban állók, valamint azok közeli hozzátartozói. E személyi kört illetően a jogszabály egyéb kizáró rendelkezést nem tartalmaz. A jogszabályhely másfelől - az eltartott oldaláról - az ellátotti minőséghez kapcsolódóan rendel kizáró szabályt akként, hogy a hivatkozott szerződések megkötését az ellátás időtartamára, továbbá az ellátás időtartamának megszűnésétől számított egy éves időszakra is tiltja.

Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen azt vizsgálta, hogy az alperes foglalkoztatotti jogviszonya az intézménnyel mikor szűnt meg és ehhez képest az alperes az örökhagyóval a tartási szerződést mikor kötötte meg. A hivatkozott jogszabályi rendelkezésből azt az egyértelmű következtetést vonta le, hogy a kizáró rendelkezés hatálya alá az eltartó oldaláról csak az a személy tartozik, aki a tartási, életjáradéki és öröklési szerződés megkötésekor a szociális intézmény foglalkoztatottja vagy annak közeli hozzátartozója. Ha az eltartó oldalán írt tiltó feltétel nem teljesül, akkor szükségtelennek tartotta az ellátásban részesülő személy - az eltartott - „jelölt intézményi jogviszonyának” a vizsgálatát.

Utalt arra, hogy a perben tényként volt megállapítható, hogy az alperes 2005. március 29. és 2005. szeptember 30. közötti időszakban volt az intézmény szolgálatvezetője, a foglalkoztatotti minősége 2005. szeptember 30-án megszűnt; a perbeli tartási szerződés viszont 2006. április 5-én jött létre. Miután az alperes a szerződés megkötésekor nem állt az intézménnyel foglalkoztatotti jogviszonyban így álláspontja szerint nem volt jogszabályi akadálya annak, hogy az örökhagyóval tartási szerződést kössön. A perben nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az örökhagyó kötött-e az intézménnyel az ellátására vonatkozóan szerződést, mint ahogy annak sem, hogy az alperes foglalkoztatotti jogviszonya és a szerződés megkötése között mennyi idő telt el. Ez utóbbi jogszabályi korlátozás a jogerős ítéletben kifejtettek szerint a perbeli esetben csak akkor lett volna vizsgálandó, amennyiben a szerződés megkötésekor maga az alperes magával az intézménnyel foglalkoztatotti jogviszonyban áll. Ennek hiányában a jogvita elbírálása során nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az

alperes jogviszonyának megszűnését követő egy éven belül került sor a perbeli szerződés megkötésére. Ezért a szerződést nem találta jogszabályba ütközőnek.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak a hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozat meghozatalára irányult. A felperes a felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Ptk. 200.§ (2) bekezdését és tévesen értelmezte a hivatkozott rendelet 6.§ (10) bekezdésében foglaltakat, ezért téves jogi álláspontra helyezkedett. Érvelés szerint abban az esetben ugyanis, hogyha a másodfokú bíróság jogértelmezése az irányadó, akkor ez a jogértelmezés a jogszabály kijátszására ad lehetőséget. Ezzel szemben az általa helyesnek tartott jogértelmezés az, hogy egy évnek kell eltelnie a szolgáltatás megszűnésétől és ugyanennyi időnek kell eltelnie a foglalkoztatási jogviszony megszűnésétől is ahhoz, hogy érvényes tartási szerződést lehessen kötni. Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206.§-ába ütközik.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270.§ (2) bekezdésének és a Pp. 275.§ (2) bekezdésének összevetéséből adódó helyes értelmezése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye. A jogerős ítéletnek a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértő volta csak akkor állapítható meg, ha az ügyben eljáró bíróságok a tényállást nem tárták fel teljes körűen, a rendelkezésre álló bizonyítékokból nyilvánvalóan oktan a logika szabályaival ellentétes következtetést vontak le. Ez a perbeli esetben nem volt megállapítható. Ezzel kapcsolatban a Kúria utal arra is, hogy a felperes csak állította, de nem adta indokát annak, hogy a jogerős ítélet miért ütközik a Pp. 206.§-ába. A jogerős ítélet jogszabálysértő volta e körben azért is kizárt, mert a másodfokú bíróság a bizonyítékokat nem vetette újra egybe, az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérő döntésének indoka az ügyben alkalmazandó jogszabály eltérő értelmezésén alapult.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200.§ (2) bekezdése szerint semmis az a szerződés, amely - egyebek mellett - jogszabályba ütközik. Az eljárás során az nem volt vitatott, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 6.§ (10) bekezdésében foglalt kógens rendelkezés megsértése annak ellenére a szerződés semmisségét eredményezi, hogy a hivatkozott jogszabály a jogsértéshez

kifejezett szankciót nem fűz. Olyan rendelkezésről van ugyanis szó, amely tartalmából nyilvánvalóan következik, hogy annak mellőzése a szerződés érvényes megkötésének nyilvánvaló akadályát képezi.

A hivatkozott rendeletnek a jogvita elbírálásakor irányadó időszakban hatályos 6.§ (10) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a személyes gondoskodást nyújtó intézményben foglalkoztatott személy, valamint közeli hozzátartozója az ellátásban részesülő személlyel tartási, életjáradéki és öröklési szerződést az ellátás időtartama alatt - illetve annak megszűnésétől számított egy évig - nem köthet.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel a Kúriának abban kellett tehát állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság a hivatkozott jogszabályi rendelkezést helyesen értelmezte-e, és ez alapján megfelelő jogi álláspontra jutott-e.

A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság a hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmezésekor nem követett el jogszabálysértést. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a jogszabályi rendelkezés csak azokkal a személyekkel szemben tartalmaz eltartói minőségben tiltást, akik a szerződés megkötésének az időpontjában az adott szociális intézménynél foglalkoztatotti viszonyban vannak, illetve ilyen személynek a hozzátartozói. Ezzel szemben nincs tiltó rendelkezés a volt foglalkoztatott vonatkozásában. Nincs indoka a hivatkozott rendelet - felperes által állított - értelmezésének, tekintettel arra is, hogy az ellátás megszűnésétől számított egy év elteltével a tilalom egyébként is megszűnik és a foglalkoztatott személy is megkötheti a szerződést a korábban ellátásban részesülő személlyel.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a Pp. 274.§ (1) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül meghozott határozatával a nem jogszabálysértő jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, amely a jogi képviselője munkadíjából áll.

Budapest, 2015. szeptember 2.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. bíró